Pélé Yoets

Roch Hachana - Début de l'année - Rèch

ראש השנה הוא יום הדין הגדול אשר מלך במשפט יעמיד ארץ (משלי כט ד), וכל בני עולם עוברים לפניו כבני מרון, ועל המדינות בו יאמר וכו' ובריות בו יפקדו וכו', כמו שאנו אומרים במוסף ראש השנה. ואפלו אשר לא שת לבו ליראה את השם אים ונורא בשאר הימים, מי לא ייראַ כהיום הזה, וכמאמר הכתוב (עמום ג ו) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. וכתבו המקבלים שלהיות שכל התורה כלולה ביראה ואהבה, יראה על מצות לא תעשה, אהבה על מצות עשה, והן האדם להיותו חמר עכור עפר מן האדמה, דומה למי שעיניו סגורות ויושב בבית אפל שעולם חשך בעדו, וצריך לזה שיפתח עיניו וגם שיביא לו נר כדי שיראה מאורות, דבחדא לא סגי. אמנם כשיביאו לו נר, אף אם עיניו סגורות, מרגיש קצת באור הנר, ואם יפתח עיניו מעט יראה אור מעט, ולפי השעור שיפתח עיניו, ככה יראה אור גדול מהנר הגדול אור בהיר. כן האדם, מחמת שעיני שכלו סתומים מלהסתכל במשכלות ומלהשתדל על כך, וגם שהוא יושב בעולם הזה עולם השפל ואפל, מתוך כך הכסיל בחשך הולך, טח מראות עיניו, מהשכיל לבו איך ליראה ולאהבה את השם הנכבד והנורא, ואינו מרגיש ביראה ואהבה כלל, ואינו יכול לכון דעתו, מאחר שאינו יודע טיבה של אהבה ויראה רק מן השפה ולחוץ, שאינו רואה ממי צריך לירא ולמי צריך לאהבה, ואינו מתעורר לכך מה עשה הקדוש ברוך הוא שרצה לזכות את ישראל עם סגלתו, נתן להם מועדי ה' מקראי קדש, אשר בהם משפיע עליהם הקדוש ברוך הוא שפע קדשה ומאיר אורו, בראש השנה וימים נוראים מאיר או הפחד והיראה:

A la découverte du Beth Hamikdach

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

וזהו הטעם שאין לך אדם מישראל שלא יהא מרגיש יראה ופחד, כל אחד לפי בחינתו ולפי הכנתו שעשה מקדם, ולפי פתיחת עיניו. יש ירא יראת הענש ואימות מות, ויש ירא יראת הרוממות, ויש ירא יראה מועטת, ויש ירא יראה גדולה, ויש יותר ויותר גבה מעל גבה וגבהים עליהם. ולפי השפע והארה שמקבל בראש השנה, כך נמשך עליו ונשאר הרשם לכל השנה:

וכן בשבתות מאיר אור התענוג דהינו אהבה, וכל אדם מרגיש תענוג, יש תענוג גשמי ויש תענוג רוחני, לפי הכנתו ולפי פתיחת עיניו, וממנו מושך לכל ימי השבוע לאהבה את השם ולהתענג על השם. ובחגים ובמועדים מאיר אור השמחה וכל אדם מישראל מרגיש שמחה. יש שמחה גשמית ויש שמחה של מצוה, שמחה רוחנית דקה מן הדקה לפי הכנתו ולפי פתיחת עיניו, וממנו נמשך שישמח ישראל בעושיו בכל השנה, וזהו סוד הכתיב (משלי טז טו) באור פני מלך חיים. הנה כי כן, לו בכח יגבר איש בראש השנה להיות לבו מלא יראה ורתת וזיע מפחד השם ומהדר גאונו. ואף על פי שאמרנו שתלוי בהכנות של אדם, מכל מקום מאחר ששערי יראה פתוחים, בהתעורר אדם עצמו ימצא עזר כנגדו ומצא כדי גאלתו וחיתה נפשו לכל השנה כלה, ובלבד שלא יסיח דעתו, כי אם כל היום יהיה רק עסוק להעמיק ולהתמיד במחשבתו ליראה את השם הנכבד והנורא יראת הרוממות, בגין דאיהו רב ושליט, עקרא ושרשא דכל עלמין, וכלא קמה כלא חשיב:

ומצות היום להתעורר מאד בהרהורי תשובה, ובפרט בשעת התקיעות, שאז מלך יושב על כסא דין, ואפלו מלאכי מרום יאחזמו רעד. וראוי בכל קהל ישראל שיעמד הזקן שבהם לפני התבה קדם התקיעות ויאמר להם דברי כבושין, בכתב או בעל פה, ויקרא בגרון כשופר ירים קולו, להודיע לרבים מה נעשה כהיום הזה, כמה כחה של תשובה וכדומה לפי צחות לשונו,

A la découverte du Beth Hamikdach

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

למען יזכרו וישובו. ואחר הדרשה יאמר קדיש, ויענוהו העם בכונה ובכל כחם, שהוא מסגל מאד לכפרת עונות, והשעה צריכה לכך. ואחר כך יתחילו סדר עת שערי רצון וכו' בהכנעה רבה, כי ההכנעה הוא עקר גדול לכפרה ולקבול תפלות:

(ורע עלי המעשה אשר כהיום הזה כל אחד רוצה להראות נעם קולו, זה קופץ מזוית זה ונותן את קולו, לבריתך שוכן, ואחד קופץ מזוית אחר אמר לאברהם. וכן בעמידה מי ומי יראה את קולו לשורר בקול חזון, אוחילה, וזכרנו, וכן ביום הכפורים. ומה עבודת השם יש בזה, ומה לשם שמים שיך בזה, אין זה אלא עצת היצר הרע, בהראותו את נעם קולו והשעה אינה צריכה לכך, שהרי אמרו במדרש (ר''ה לב, ב) שאלו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, מפני מה אין ישראל אומרים הלל בראש השנה ויום הכפורים אמר להם ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפני והם יאמרו הלל, דון מינה קל וחמר לענין זה, כי לא טוב החזון והראות הקולות בימים אלו, רק יתפללו בכונה גדולה, בהכנעה רבה, בקול בוכים, בנעם שיח, בשפה ברורה אות באות, תבה בתבה בדקדוק עצום כדת מה לעשות, ולא יפנו אל רהבים לומר, בינה הגיגי, כי חגים ומועדים לחוד וימי הדין לחוד):

וכדי לעורר את עצמי ואת בני גילי רציתי להעתיק דברי קדוש, המקבל האלה''י מורנו הרב שלום שרעבי מזרחי זלה''ה, הובא בספרו הקדוש נהר שלום מה שהיה אומר בשעת התקיעות, ומה טוב לדרשם ברבים כי דבריו דברי אלהים חיים, והם כגחלי אש דברים היוצאים מן הלב ונכנסים ללב, כי יתן האדם את רוחו אליהן, הם נוקבים את הלב עד בית חללו, וזה לשונו: ידוע למו''ר פשט טעם מצות השופר הוא לעורר הלבבות הישנים, כמו שכתב הרמב''ם ז''ל (הל' תשובה פ''ג, ה''ד): אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזרת הכתוב, רמז יש בו, כלומר,

A la découverte du Beth Hamikdach

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה, וזכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועילו ולא יצילו. הביטו לנפשותיכם והיטיבו דרכיכם ומעלליכם, יעזב כל אחד דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה. ויתחרט על בטול תורה ומעוט מצות ומעשים טובים, ועל אשר לא טוב עשה. ולא על מעשיו של שנה שעברה לבד, אלא על מעשיו של כל ימי שני חייו וגם על כל גלגוליו שעברו, על הכל יביא האלהים במשפט:

והן עתה, היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו, נחפשה דרכינו ונחקרה (איכה ג מ), כי הן בעונותינו שלחה אמנו זה כמה וכמה שנים רבות (והצדיק אבד למטרוניתא). ולכן כל מגמת פנינו בתפלתנו תהיה בכונה שלמה לפדות את השכינה וניצוצי הקדשה מהגלות ולתברא בית אסורים דילה. כמו שכתוב בתקונים על הפסוק (שמות ב יב) ויפן כה וכה. אי אית מאן דיתער בתיובתא לתברא בית אסורים דילה לאמר לאסורים צאו (ישעיה מט ט). אי אית מאן דקרא לה בתיובתא דיחזיר קדשא בריך הוא שכינתא לגבה, אלא כלהון צוחין בצלותין ביומא דראש השנה ויום הכפורים ככלבין, הב לנא מזוני, סליחה וכפרה, כתבנו לחיים, ואנון עזי פנים וכו', ולית מאן דקרא לה בתיובתא דיחזיר קדשא בריך הוא שכינתא לגבה. וכל איש הירא את דבר השם לבו יחיל בקרבו מפחד השם ומהדר גאונו, ויתן אל לבו, כי היום יביאו את דינו למשפט לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שופט כל הארץ, מגופו ומבניו וממונו, והוא יודע כל מעשה איש, מחשבותיו ותחבולותיו וכל תעלומות לב, ואין צריך לפניו לא עדים ולא ראיה, כי הוא הדין, הוא עד והוא בעל הדין. ויראה ופחד יבוא בו לאמר, מה אעשה כי יקום אל, וכי יפקד מה אשיבנו, ויפשפש במעשיו וברגע קטן עיניו יחזו למצא עונו, מצדו אלף ורבבה מימינו, וכמעט שעבר על כמה

A la découverte du Beth Hamikdach

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לאוין ובפרט התלויים בלב, כגון (ויקרא יט יז) לא תשנא את אחיך בלבבך. (שם יח) לא תקם ולא תטר. לא תאמץ ולא תקפץ את ידך (דברים טו ז) ועשין, (שם י יב) ליראה את ה' לאהבה אותו ללכת בדרכיו, ועשה דואהבת לרעך כמוך, (ויקרא יט יח) שהוא כלל גדול בתורה, והיא היא שהחריבה את ביתנו, ועדין לא נטהרנו מנגע צרעת, עון שנאת חנם, ולשון הרע הקשה מעבודה זרה, גלוי עריות, שפיכות דמים ושבועת שוא והזכרת השם לבטלה שהוא כשבועת שוא, בין בלשון הקדש בין בלשונות הגוים, וגזל ואונאה ושקר ועול, ובטול תפלות וברכות ומצות, וכיוצא מעברות קלות וחמורות, כביר מצאה ידנו. ועל זה ידוו כל הדווים, האם לכך נוצר האדם לעבר על רצון יוצרו חס ושלום, או שמא החיים והשלום דמשמיא מיהב יהבי לאבד הזמן להבל וריק, והלוא האדם נדון על כל הרגעים, ותובעים ממנו במה הוציא כל רגע, כדכתיב (איוב ז יט) לא תרפני עד בלעי רקי:

ועון בטול תורה עולה על כלנה. על מה אבדה הארץ על עזבם את תורתי (ירמיהו ט יא עי' ב''מ כה, א מד''ר איכא רבתי בפתיחה אות ב), ותחלת דינו של אדם על דברי תורה (שבת לא, א), וכל שעה וכל רגע שאינו עוסק בתורה נק) רא חסרון לא יוכל להמנות, וכל שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף, כי דבר ה' בזה (במדבר טו לא) ובכל יום בת קול יוצאת ואומרת (אבות ו ב) אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, ואפלו היושב בטל נקרא לץ, מארבע כתות, וכל שכן השח שיחה בטלה שהוא בעשה (יומא יט ב) הוגעתם ה' בדבריכם, וכתיב (עמוס ד יג) ומגיד לאדם מה שחו, אפלו דברים שאין בהם ממש נכתבים ונקראים לפניו ביום הדין (חגיגה ה, ב), אוי לאותה בושה, אוי לאותה כלימה, וכל שכן הנכשל בעון ארבע כתות, הפוגמים בכל ארבע עולמות, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה. דהינו: ליצנים, חנפים, שקרנים, מספרי לשון הרע, וכל חטא וחטא

A la découverte du Beth Hamikdach

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

הוא קוץ מכאוב לשכינה, ומחזק בית אסורים דילה ומוסיף מכאוב על מכאוביה, ומה הלשון אומרת, קלני מראשי וכו', הגמול הזה קויתי אוי כי בני יצאוני, צעקה הנערה, נתנני ה' בידי לא אוכל קום. ועסק התורה שמתקן לשם קדשא בריך הוא ושכינתה צריך לשמה בלי שום פניה, כמו שכתוב בתקונים קלא נפק בכל ליליא ואמר מה אקרא (ישעיה מ ו). זיל ואימא לון דישתדלון באוריתא, לסלקא שכינתא ולחברא לה בבעלה, ולית מאן דיתער לה לגבי בעלה, אין מנהל לה ואין מחזיק בידה, כי הן בעונותינו שלחה אמנו כנכתב לעיל:

ועתה עת רצון היא, חזק ונתחזק להכניע לבנו ולשוב בתשובה שלמה, כי שערי תשובה היום הם פתוחים ואותה אנחנו מבקשים כהיום הזה, כי כל עקר תקון השופר למעלה תלוי בתשובה, והכרח גדול הוא התעוררות הלב בתשובה כהיום הזה, כי אין קול השופר פועל למעלה, אם לא שעולה הקול בהתעוררות הלב בתשובה, ואם לאו הוא כנגן המנגן, ואפלו אם יש בידו של אדם חטא מהחטאים המעכבים את התשובה, כגון שהיה סבה להחטיא את חברו בהתעוררות תשובה, ביום הזה גורם לפתח לו שערי תשובה, כי שערי תשובה פתוחים והתעוררות תשובה מעט היום, הוא כנגד טרח גדול בזמן אחר:

ולכן עת לחננה ושעת רצון להתחרט חרטה גמורה על כל אשר נואלנו ואשר חטאנו בכלל ובפרט, ולקבל כל אחד ממנו לשוב מאיזה עון שבידו, ואל יפחת כל אחד ממנו מלשוב מאיזה חטא קל או חמור, כי בזה זוכה להיות צדיק בעל תשובה, ומכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות. וכתבו הראשונים שמי שלא שב בתשובה באותם הימים שקודם ראש השנה, ונכתב ונחתם בראש השנה בין הרשעים, שאם הרהר בתשובה באותו היום בצבור, יקרע רע גזר דינו ויכתב בספר החיים, יען ששערי תשובה פתוחים, כדכתיב (ישעיה נה ו) דרשו ה' בהמצאו. וכל

A la découverte du Beth Hamikdach

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

מגמת האדם בתשובתו ותפלותיו תהיה על גלות השכינה ועל חרבן בית קדשנו ותפארתנו, כי כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו. כאלו נחרב בימיו (ירושלמי יומא פ''א ה''א מדרש תהלים קלז י) ובפרט בדור זה שכלו כל הקצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה, לכו ונשובה, זהו תרף דברי הרב הקדוש ז''ל:

עיניך הרואות, כי עקר גדול לקבל לשוב מאיזה עון שבידו, אבל אין איש שם על לב, כי חוששים שלא יוכלו עמד, אבל חיובא רמיא עלן לקבל בלי נדר ולעמד על המשמר בכל כחנו וה' אלהים יעזר לנו, כי הבא לטהר מסיעין אותו מן השמים (שבת קד א). ואשריהם ישראל רבם ככלם בשני ימים אלו לא פסקי פמיהו מגרסא, וקורין את התהלים, ויש שקורין אותם שני פעמים, שנמצא שקורין ש' מזמורים כמנין כפר, אבל ידוע מאמר רבותינו ז''ל (טור או''ח סי' א): טוב מעט בכונה מהרבות בלא כונה. ומה טוב בקריאת המזמורים לעולם, לכון בהם פרוש המלות, ובפרט בימים האלה, שרבם תחנונים ותפלות נוראות שנאמרו ברוח הקדש, ובודאי עושה פרי למעלה. ואם אינו יודע פרוש המלות, על כל פנים יקרא אות באות תבה בתבה, שאם יקרא במהירות, שגיאות מי יבין, ויכון שיש בהם סודות עמקים, ושהוא מכון על דעת דוד המלך עליו השלום. ובכל מקום שנזכר אויבים, ושונאים, וצרים, וכדומה, יכון על המקטרגים, כי הן הם אויבים האמתיים, אויבי השם ואויבי נפשנו. ובמקום שמזכיר צרה, וצוקה, וכדומה, יכון על צרת הנפש כי צרה שמה. ובאמרו תהלים בהכנעה מעמקא דלבא וכונתו על חפצי שמים, והדברים עתיקים דברי אלהים חיים אמורים מפי קדוש האלהי דוד המלך זכותו יגן עליגו, בודאי יעשו פרות ומצא כדי גאלתו, ויכתב בספר חיים טובים שהם חיי הנפש, כמו שכתבתי לעיל בערך סליחות עין שם:

ובכל מקום ששואל בתפלה ''חיים'', מלבד שיש סודות עמקים

A la découverte du Beth Hamikdach

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

דקאי על השכינה ועל ניצוצות הקדשה, עוד בה יכון על חיי הנפש שיהא חי מרגיש ביראת ואהבת השם כל הימים. וגם על חיי הגוף יכון שרוצה לחיות כדי לעבד את בוראו ולהשלים תקון נפשו רוחו ונשמתו, שלא יהא צער וכעס לקדשא בריך הוא ושכינתה בעבורו, ועל כונה זו צריך לבקש מאד על חיי הגוף, כי יפה שעה אחת של תורה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא (אבות ד, יז) וזה יהיה כונתו באמרו זכרנו לחיים וכו' למענך אלהים חיים. דוק והעמק והארך בזה, כי זה כל האדם:

A la découverte du Beth Hamikdach

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions